

Vurdering av naturverdier på Vestfjordtomtene, søndre del, Nesodden kommune

Terje Blindheim

Vurdering av naturverdier på Vestfjordtomtene, søndre del, Nesodden kommune

Forfatter: Terje Blindheim

Publisert: 05.04.2024

Antall sider: 26 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Mubli AS

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Blindheim, T. 2024. Vurdering av naturverdier på Vestfjordtomtene, søndre del, Nesodden kommune. Biofokus-rapport 2024-068. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Fra planområdet, fotos: Terje Blindheim

Biofokus rapport 2024–068

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-378-7

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Forord

Stiftelsen Biofokus har på oppdrag fra Mubli AS v/Tobias Munthe-Kaas foretatt naturfaglige registreringer innenfor reguleringsområde Vestfjordtomtene Søndre del med spesielt fokus på område B1 som skal detaljreguleres. Terje Blindheim har vært prosjektansvarlig og ansvarlig for utarbeiding av rapport. Det ble i forbindelse med feltarbeidet 22. mars 2024 gjennomført en befaring på stedet hvor Tobias Munthe-Kaas informerte om tiltaket. Biofokus takker for konstruktiv dialog rundt planene, for bakgrunnsinformasjon og innspill til rapport.

Oslo, 5. april 2024

Terje Blindheim

Sentrale deler av området som er planlagt utbygd. Foto: Terje Blindheim

Sammendrag

Biofokus har kartlagt naturverdier og beskrevet disse, og konsekvenser av tiltak, i et planområde i ved Alværn i Nesodden kommune. Det er gjort kartlegginger på et større område enn det arealet som nå er til detaljregulering og planlagt bebyggd. Innenfor området som er planlagt bebyggd er det ikke gjort funn av viktige naturverdier i form av skog. Det er imidlertid registrert viktige naturverdier rett utenfor dette området som kan berøres av fremtidige utbygginger, samt bli berørt indirekte av planlagt utbygging gjennom utsiktshogster m.m.

Konsekvensene av planlagt tiltak er vurdert som noe-betydelig negativ konsekvens da intakt skogsvegetasjon i stor grad vil erstattes av hus og infrastruktur og tilhørende fyllinger m.m. Dette vil være negativt både for artsmangfold og naturens evne til f.eks. å binde karbon. Inngrepet er av samme alvorlighetsgrad som øvrig nedbygging av skogsmark i regionen. Det er foreslått avbøtende tiltak for å minske konsekvensene av tiltaket noe.

Området som er planlagt bebyggd. Sett fra sør mot nord, fra omtrent der det sørligste huset er tenkt plassert.

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Bakgrunn	6
1.2	Oppdrag og undersøkelsesområde	6
1.3	Naturgrunnlag og historikk	6
1.4	Tidligere registreringer	6
2	Metode	9
2.1	Datainnsamling	9
2.2	Vurdering av planens virkninger på naturmangfoldet	10
2.3	Naturmangfoldloven	10
3	Resultater	12
3.1	Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks	12
3.2	Andre registrerte naturverdier	15
3.3	Artsmangfold	18
3.4	Fremmede arter	18
3.5	Andre områder	18
4	Vurdering av naturmangfoldet og planen	19
4.1	Konsekvenser av tiltaket	19
4.2	Vurdering opp mot Naturmangfoldloven	19
4.3	Hensyn og avbøtende tiltak	20
4.4	Håndtering av fremmede arter	21
5	Referanser	23
	Vedlegg 1. Kategorier for rødlistearter	24
	Vedlegg 2. Kategorier for fremmede arter	25

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

I forbindelse med førstegangsbehandling i kommunen av Vestfjordtomtene søndre del B1 (Alværn på Nesodden), ble det bestemt at det skulle utføres en kartlegging av natur i henhold til naturmangfoldlovens krav. Innenfor dette delområdet er det planlagt bebyggelse på en mindre del som utgjør ca. 4,7 daa. Innenfor dette området skal det detaljreguleres. Naturkartlegging er utført på hele området, men rapporten har et særlig fokus på området som nå i første omgang er planlagt bebygd. Utforming av boenheter og deres plassering i terrenget er vist i Figur 2.

1.2 Oppdrag og undersøkelsesområde

Undersøkelsesområdet ligger ved Alværn på Nesoddens vestsida, se Figur 1. Oppdraget har bestått i å kartlegge og vurdere naturverdier i hele området og med et særlig fokus på den sørøstre delen hvor det er pågående detaljregulering og snarlige planer om boligutvikling.

Vi har ikke informasjon om hva som er planlagt på de øvrige tomtene som er undersøkt i denne sammenheng. Det er derfor ikke gjort noen videre vurdering av konsekvenser av eventuell utbygging for disse områdene.

1.3 Naturgrunnlag og historikk

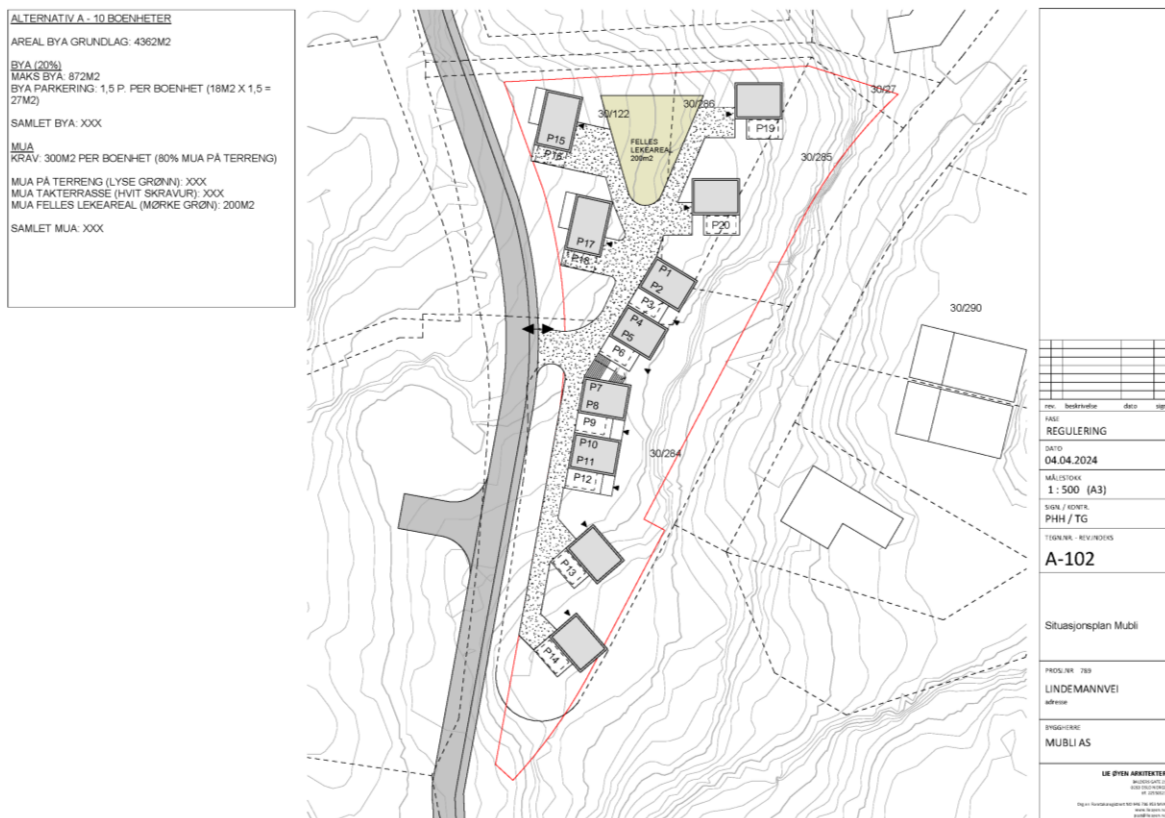
Planområdet ligger i en vestvendt li med utsikt mot Oslofjorden. Det har fattig berggrunn og i hovedsak et tynt dekke av løsmasser. Skog dekker det aller meste av arealet. Furuskog på de skrinne delene som dominerende type og grandominert skog der det er noe mer løsmasser. En stor del av området som nå planlegges utbygd ble flatehogd for ca. 10 år siden i forbindelse med husene som ble anlagt høyere opp i lia. Her er det i dag ungskog med en blanding av gran, mye osp, bjørk og en del rødhyll.

1.4 Tidligere registreringer

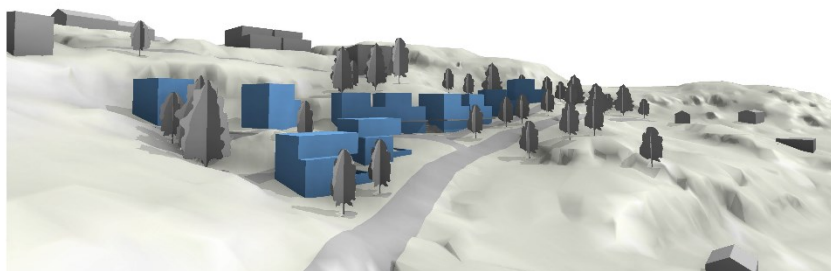
Det ser ikke ut til å være foretatt tidligere undersøkelser i området, hverken av arter eller naturtyper.

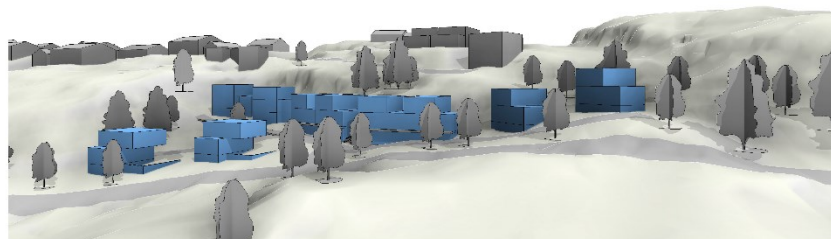
Figur 1. Hovedkartet viser avgrensningen av planområde B1 hvor den røde delen i sørvest utgjør området som nå detaljreguleres for planlagt boligutvikling. Det innfelte kartet viser områdets plassering på Nesodden.

Perspektiv 1

Perspektiv 2

LINDEMANNVEI, REGULERING utkast til bebyggelse

Dato: 04/04/2024

LIE ØYEN ARKITEKTER

Figur 2. Figurene over viser boenheterenes plassering i forhold til veier og terreng. UE Øyen Arkitekter.

2 Metode

I denne typen utbyggingssaker er det vanlig å foreta naturtypekartlegging i henhold til Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2023a). Det er imidlertid ikke mulig å bestille kartlegging etter instruksen før 1. mai. Kartleggingen som er gjort i dette prosjektet følger instruksen, men resultatet er følgelig ikke sendt inn i systemet. Kartlegging av de to MI-registrerte naturtypelokalitetene må derfor gjøres på et senere tidspunkt. Enten som en del av dette prosjektet eller i forbindelse med naturtypekartlegging som Biofokus er kjent med at kommunen skal utføre i 2024. Det er ikke behov for nytt feltarbeid for å registrere de to områdene. Det er også gjort søk etter rødlistede arter og fremmede arter innenfor planområdet. Undersøkelsene ble utført 22. mars på delvis snødekt mark. Det var følgelig langt fra optimale forhold for vurdering av vegetasjon og artsmangfold generelt. Siden området har fattig vegetasjon og de sentrale delene av området som nå planlegges bebygd ble snauhogd for noen år siden vurderes det imidlertid som lite sannsynlig at ikke de viktigste naturverdiene i området er fanget opp. Det er ikke noe potensial rødlistede naturtyper og utvalgte naturtyper innenfor planområdet. Det er heller ikke vurdert som særlig sannsynlig at området har noen viktig funksjon for rødlistede arter. Slike kan imidlertid forekomme på gjenværende gamle ospetrær, små rester av edelløvskog og gammel furuskog. Med tanke på kartleggingstidspunktet bør førevar hensyn tas ved videre delregulering av området.

2.1 Datainnsamling

Kartleggingstema

Arbeidet har omfattet kartlegging av:

- Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks (Miljødirektoratet, 2023a) basert på NiN2 (Halvorsen et al., 2015).
- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning, 2007) med tilhørende oppdaterte faktaark (Miljødirektoratet, 2015).
- Utvalgte naturtyper i henhold til [Naturmangfoldloven](#) og [Forskrift om utvalgte naturtyper](#).
- Rødlistede naturtyper i henhold til Norsk rødliste for naturtyper 2018 (Artsdatabanken, 2018).
- Viktige viltområder (Direktoratet for Naturforvaltning, 2000) og områdets landskapsøkologiske betydning (Drageset, 2020).
- Biologisk viktig grønnstruktur. Restnatur i byggesonen som ikke «når opp» som naturtype eller viltområde men som likevel har betydning for artsmangfold lokalt med bakgrunn i (Miljødirektoratet, 2014).
- Levesteder for rødlistearter og andre forvaltningsrelevante arter. Rødlistekategorier følger gjeldende norsk rødliste (Artsdatabanken, 2021). Se vedlegg 1 for forklaring av kategorier.

- Forekomster av fremmede arter iht. Fremmedartslista 2023 (Artsdatabanken, 2023). Se vedlegg 2 for forklaring av kategorier.

Viktige datakilder

Tilgjengelige naturdatabaser og litteratur er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området, bl.a. Naturbase og Artskart.

2.2 Vurdering av planens virkninger på naturmangfoldet

Oppdraget gjelder ikke en konsekvensutredning (KU) i juridisk forstand. Det er gjort en enkel vurdering av påvirkning fra utbyggingsplanene, med utgangspunkt i retningslinjer, temaer og begrepsbruk fra Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø M-1941 (Miljødirektoratet, 2023b).

2.3 Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven (Klima- og miljødepartementet, 2009) legger føringer for hvordan naturens mangfold skal hensyntas ved ulike typer planlagte tiltak. Nedenfor er paragraf 8-10 under kap. II (alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk) listet, og hver paragraf er kommentert med utgangspunkt i Biofokus rolle i planprosjektet.

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

- Biofokus baserer sine vurderinger om arters bestandssituasjon på den norske rødlisten for truede arter (Artsdatabanken, 2021). Artsdatabankens oversikt over alle norske arters utbredelse i Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge, 2023), Miljødirektoratets oversikt over prioriterte arter i Naturbase (Miljødirektoratet, 2023c) og Naturindeks for biologisk mangfold (Jakobsen & Pedersen, 2020).
- Vi kartlegger artsmangfoldet og dokumenterer dette gjennom Artskarts løsninger.
- Biofokus baserer sine vurderinger om naturtypers utbredelse og økologiske tilstand på Artsdatabankens rødliste for truede naturtyper (Artsdatabanken, 2018), Miljødirektoratets oversikt over forvaltningsrelevante naturtyper (inkludert rødlistede og utvalgte naturtyper) (Miljødirektoratet, 2023c), samt på vitenskapelige vurderinger av [økosystemenes økologiske tilstand](#).
- Vi avgrenser og vurderer naturtyper i henhold til Miljødirektoratets instruks for naturtypekartlegging basert på beskrivelsessystemet NiN og/eller etter DN-håndbok 13 om kartlegging og verdisetting av biologisk mangfold. I tillegg finnes det store mengder informasjon fra biologiske undersøkelser gjennom flere tiår som vi bruker aktivt i våre vurderinger.

§ 9.(føre-var-prinsippet)

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

- Det vil ikke være mulig i løpet av en enkelt undersøkelse å få en fullstendig oversikt over alle biologiske verdier i et utredningsområde.
- Biofokus bruker faglig skjønn for å avveie hvor detaljerte undersøkelsene trenger å være, samt bruker vår kunnskap om økologiske sammenhenger ved avgrensning og verdisetting av naturtyper, samt når konsekvensene av konkrete tiltak skal vurderes.
- Vi angir i rapporten noe om usikkerheten knyttet til registreringene, og om denne usikkerheten er akseptabel eller ikke. Vi vil foreslå tilleggskartlegginger dersom usikkerheten er for stor.

§ 10.(økosystemtilnærming og samlet belastning)

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

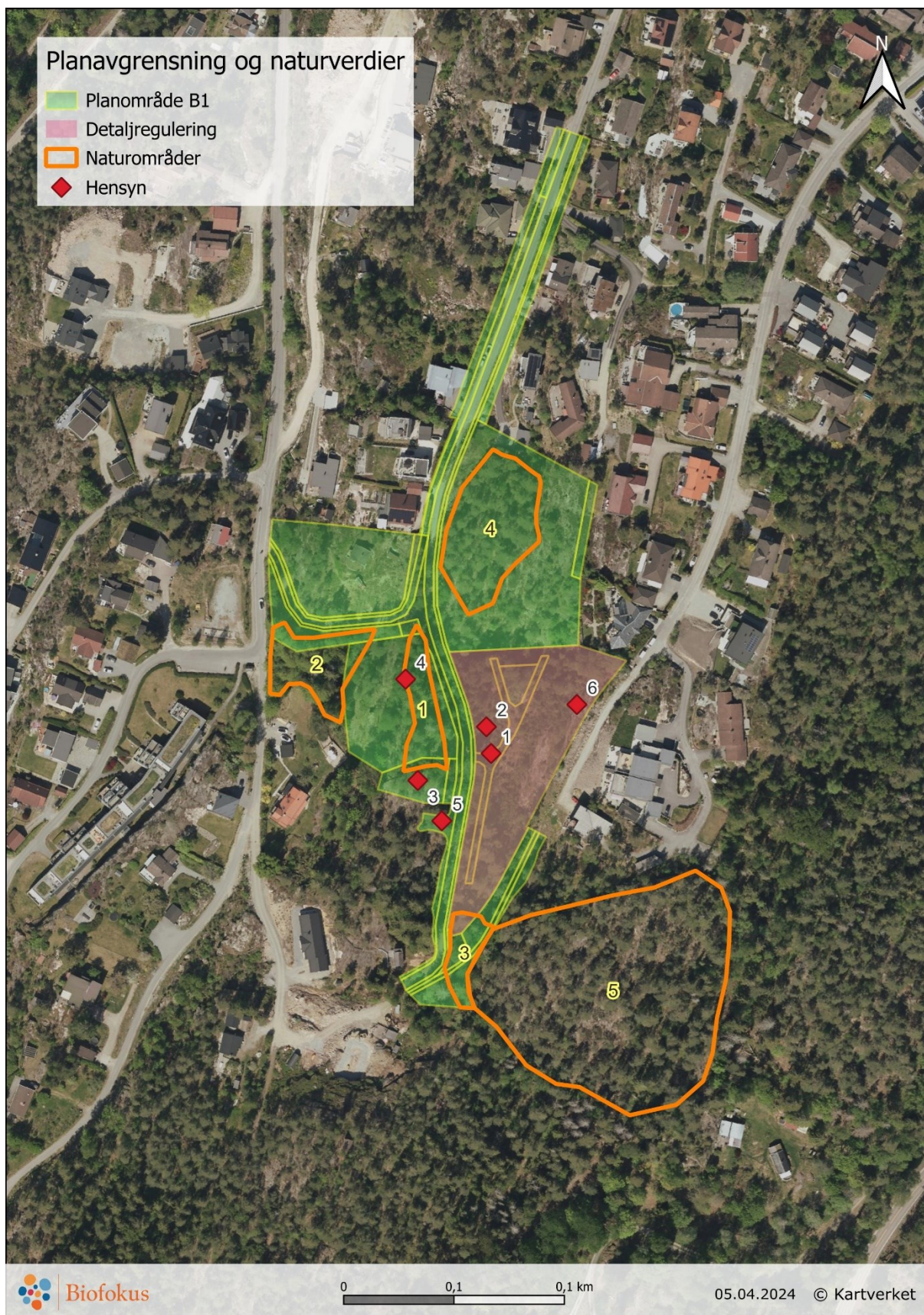
- Biofokus bruker de samme kildene som nevnt under «kunnskapsgrunnlaget», og gjør overordnede vurderinger av forekomster, trusler og økologiske sammenhenger på landskapsnivå og i et regionalt og nasjonalt perspektiv.
- Biofokus bruker digitale kart og flybilder for å se på utvikling over tid i et gitt område. Dette gir et godt grunnlag for å vurdere hvilken belastning økosystemet har vært utsatt for tidligere.

3 Resultater

3.1 Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks er vurdert innenfor planområdet og på tilgrensende arealer som eventuell utbygging kan influere på. Som nevnt i metodekapittel har vi ikke hatt mulighet til å bruke systemet for kartlegging rent teknisk, men metodikken rent faglig er benyttet.

Det er avgrenset to naturtypelokaliteter av typen «gammel furuskog med gamle trær» som er avgrenset som oransje polygoner, lokalitet nr. 4 og 5 i Figur 3. Nr. 4 ligger innenfor de nordre eiendommene, mens nr. 5 ligger rett utenfor planområdet i sør. Områdene er kort beskrevet nedenfor.

Figur 3. Kartet viser planområde B1, samt Kartlagte naturverdier som polygoner med oransje strek og noen punktvaliteter som røde punkter. Tall med hvit bakgrunn gjelder punkter, gul bakgrunn polygoner.

Nr. 4. Tilstand: God, Naturmangfold: Lite. Samlet lokalitetskvalitet: Moderat. 2,1 daa

Skrinn furuskog som tilfredsstiller kravene for kartlegging da det er vurdert å være ca. 4 trær per daa som er 200 år, se Figur 4. Skogen er ganske ensjktet og har kun noen spredte elementer av liggende og stående død ved. Trærne er ikke veldig grove med diameter på maks 35 cm for de største trærne. Flere er imidlertid ganske gamle med stagnerende høydevekst, dødvedelementer og grov barkstruktur. Tilstand er i henhold til instruksen vurdert som god da det ikke er fremmede arter, slitasje eller kjørespor i lokaliteten. Lokaliteten skårer imidlertid lavt på parameteren naturmangfold da området kun er rett over 2 dekar stort, det er lite dødvedelementer og det er ikke registrert noen rødlistede arter. Samlet lokalitetskvalitet blir moderat. Området grenser til bebyggelse i nord, vei i vest, berg og grunnlendt mark i øst og mer produktiv skog i dalsøkk i sør. Lokaliteten har noe potensial for rødlistede arter av særlig insekter som er knyttet til solvarm furuskog i lavlandet.

Figur 4. Lyng- og lavfuruskog helt nord i planområdet. Ganske småvokst og skrinn åpen furuskog med noe innslag av liggende og stående død ved. Nr. 4 i Figur 3.

Nr. 5. Tilstand: God. Naturmangfold: Moderat. Samlet lokalitetskvalitet: Høy. 9,2 daa

Skrinn furuskog som tilfredsstiller kravene for kartlegging etter Miljødirektoratets instruks da det er vurdert å være ca. 4-8 trær per daa som er 200 år, se Figur 5. Flere av trærne er opp mot 300 år. Skogen har ulik grad av sjiktning og vegetasjonen er en mosaikk av lav, lyng- og bærlyngskog som er nesten helt furudominert. Kun i øst er det noe innslag av gammel gran der jordsmonnet er litt dypere. I øst er det innslag av noe furu som er vesentlig mer storvokst enn på de skrinneste partiene. Det er spredt med noe læger og gadd, men ikke mye. Tilstand er i henhold til instruksen vurdert som god da det ikke er fremmede arter, slitasje eller kjørespor i lokaliteten. Lokaliteten skårer moderat på parameteren naturmangfold da området er 9,2 dekar stort. Samlet lokalitetskvalitet blir høy. Det er lite dødvedelementer og det er ikke registrert noen rødlistede arter. Området grenser til annen skog på alle kanter. Lokaliteten har noe potensial for rødlistede arter av særlig insekter som er knyttet til solvarm furuskog i lavlandet.

Figur 5. Lokaltet 5 har gammel furuskog med trær opp til 300 år på kollen som grenser til planområdet i sørøst.

3.2 Andre registrerte naturverdier

Polygoner vist i Figur 3

Polygon nr. 1 (0,7 daa) i Figur 3: Smalt belte med høyreist granskog som har noe innslag av furu og osp. Punkt nr. 4 er to gamle ospetrær som står i overgang mot åpen kolle i vest. Granskogen har noe liggende død ved og alder på trærne er ca. 70-100 år. Området har ikke kvaliteter som gjør at det kan avgrenses som en naturtype i henhold til Miljødirektoratets instruks. Det kan imidlertid ha grøntstrukturkvaliteter innenfor et område som på sikt vil bli ganske massivt nedbygd.

Figur 6. Viser del av polygon 1 fra Figur 3. Blanding av osp og gran.

Polygon nr. 2 (1,1 daa) i Figur 3: Variert lite område mellom veier, hage og knaus i øst. Innslag av frisk rik edelløvskog med til dels grov lind (NT), noe gran og osp. Området ligger delvis innenfor og delvis utenfor planområdet. Varmekjær skog med innslag av edelløvtrær på frisk rik mark er et viktig habitat for mange arter av både, sopp, insekter, moser og lav. Det står en grov tørrgran i området. Det er en større haug med hageavfall/hogstavfall i biotopen og mye av kanten opp mot vei i nord er en fylling. I ett område er det en halvstor forekomst av den fremmede arten gravmyrt som er i spredning fra hagefyllinga. Det går en slags bekk/grøft langs veien i vest. Edelløvskogen er under inngangsverdi i størrelse for å bli kartlagt etter Miljødirektoratets instruks.

Figur 7. Viser del av polygon 2 fra Figur 3. Frisk rik edelløvskog med lind, samt noe gran- og ospeinnslag.

Polygon nr. 3 (0,5 daa) i Figur 3: Variert grandominert skog med trær opp til 130 år. Innslag av grov osp, noe furu, rogn og bjørk. Litt liggende død ved. Bergvegger i nedkant av gammel furuskog i øst. Variert lite skogsparti som grenser mot planlagt bebyggelse i øst. Ikke tilstrekkelig størrelse og kvalitet for å bli avgrenset som naturtype i henhold til instruks, men har viktige kvaliteter og bør sees i sammenheng med verdifull gammel furuskog i øst.

Figur 8. Viser polygon nr. 3 i Figur 3. Smal stripe med eldre skog med blanding av gran, furu, osp og bjørk. Grenser mot vei i vest og gammel furuskog i øst. Grenser mot planlagt bebyggelse i nord.

Punkter vist i Figur 3

Nr 1: Eldre furutre som står igjen på uthogd område. Står i planlagt innkjøring til boligområde. Landskapselement.

Nr. 2: Den fremmede arten rødhyll/buskhyll med svært høy økologisk risiko (SE). Finnes med spredte busker i sentrale deler av rødt område i Figur 3. Arten spres først og fremst med frukter og i mindre grad vegetativt.

Nr. 3: Noen små gamle furutrær på berg i kant mot skrent i nord.

Nr. 4: To gamle ospetrær som står i granskog mot skrint berg i vest. Kan vurdere å fjerne noe gran rundt disse for å slippe til noe lys.

Nr. 5: To eldre furutrær i område hvor det er planlagt vende plass for biler.

Nr. 6. Grov mer og mindre tresatt blokkmark og berglendt terreng. Mye mikrohabitater for ulike typer arter. Bør være velegnet å sette igjen noe vegetasjon i disse svært bratte områdene rundt punkt 6.

I og ved planlagt lekeplass er det noe storvokst bjørk som bør kunne egne seg som landskapselementer i kombinasjon med lekeplass og bebyggelse.

3.3 Artsmangfold

Det har ikke vært veldig gode betingelser for å kartlegge arter i undersøkelsen pga. kartleggings-tidspunktet. Potensialet for rødlista arter er i første rekke knyttet til spredte gamle ospetrær, død ved av gran, furu og løvtrær og til noe rik vegetasjon rett utenfor planområde. Det finnes noe gammel furuskog innenfor planområdet og rett utenfor som kan ha forekomster av varmekjære arter knyttet til gammel solvarm furuskog. Det er imidlertid lite dødvedelementer per nå i disse skogene.

3.4 Fremmede arter

Av fremmede arter er det registrert rødhyll som er vurdert å ha svært stor økologisk risiko ved at den både har spredningspotensial og evne til å fortrenge opprinnelig vegetasjon. Arten er kun registrert spredt i ungsbogen som ble hogd for 10 år siden og hvor det nå detaljreguleres. Det ble også gjort funn av gravbergknapp (SE) i polygon 2 i Figur 3. Potensialet for fremmede arter er ellers størst langs veier og boliger i nord og i liten grad der det er skog i dag. Dette må imidlertid avklares i vekstsesong. Se vedlegg 2 for ytterligere informasjon om fremmede arter.

3.5 Andre områder

Nordvest i planområdet står det et hus i dag med englignende vegetasjon rundt. Se Figur 9 under. Området er ikke nøyere undersøkt pga. uegnet sesong.

Figur 9. Viser den nordvestre delen av planområdet hvor det i dag står et eldre hus.

4 Vurdering av naturmangfoldet og planen

4.1 Konsekvenser av tiltaket

Konsekvensen av et tiltak på et areal er vurdert ved å kombinere verdien av naturen innenfor arealet og graden av påvirkning. Innenfor området på 4,6 daa som nå er til detaljregulering er det i all hovedsak skogsmark som delvis er hogd og består av ungskog og delvis, i nord og sør, er det noe eldre skog. Ingen arealer innenfor dette området er vurdert å tilfredsstille kriteriene for naturtyper etter Miljødirektoratets instruks. Det er ikke registrert rødlistede naturtyper, utvalgte naturtyper eller rødlistede arter. Det er imidlertid intakt natur i den forstand at skogen kan vokse til igjen og få viktige naturkvaliteter på sikt. Verdien er derfor vurdert som **«noe-middels»** på en femtrinns skala som går fra ingen betydning-noe-middels-stor og svært stor verdi.

Som kan sees av Figur 10 nedenfor vil de planlagte boligene og tilhørende infrastruktur legge bånd på en stor del av arealet som nå detaljreguleres. Bygging av boliger i skrånende terreng med behov for sprengning og omfordeling av masser gjør det vanskelig å ivareta naturverdier tett på inngrepene. En del arealer vil imidlertid kunne spares. Det gjelder områdene i sør mot de viktige avgrensede naturverdiene der, i de bratte skråningene og blokkmarka i vest, samt noe rundt lekeplassen i nord. Mellom husene og veien i øst er det sannsynlig at mye av arealet vil bestå av kunstmark etter ferdigstillelse. På en skala der påvirkningen på naturen vurderes fra ubetydelig endret til sterkt forringet/ødelagt vurderes dette tiltaket til **«forringet»**. Det vil si at en stor del av de mest produktive og rikeste delene av området vil bli ødelagte. Noe som er vanlig for denne typen inngrep og som kan sees generelt i tette byggefelt i nærområdet.

Den samlede konsekvensen vurderes på en skala fra ubetydelig via noe-betydelig-alvorlig og til svært alvorlig miljøskade. I dette området trekker naturverdiene ned, mens påvirkningen er ganske stor og negativ. Den samlede konsekvensen vurderes derfor å ligge mellom **«noe-betydelig»** negativ miljøskade.

4.2 Vurdering opp mot Naturmangfoldloven

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Planområdet er kartlagt for forekomst av naturtyper og viktig grønnstruktur. Artsregistreringer for alle artsgrupper er ikke gjennomført og tidspunktet for feltarbeid med delvis snødekt mark var ikke optimal. Feltarbeidet avslørte imidlertid at potensialet for rødlistede arter er lavt, men at særlig fremmede arter kan være oversett, særlig langs veien i nord. Kunnskapsgrunnlaget er vurdert som godt nok i dette tilfellet til å kunne vurdere områdets naturverdi og konsekvenser av tiltaket. En viss usikkerhet med tanke på kartleggingstidspunkt må legges inn i tolkningen av resultatene.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Det er ikke registrert viktige naturtyper etter miljødirektoratets instruks, eller spesielle/rødlistede arter i området, og tiltaket vil ikke påvirke biologisk mangfold i stor grad. Det vurderes at planene ikke vil øke den samlede belastningen på viktige økosystemer, men det påpekes samtidig at alle planer som berører natur vil redusere det samlede naturarealet til en viss grad og er en del av bit for bit nedbyggingen av naturen. I dette tilfellet skjer det i en region som er særlig viktig for mange sårbare og truede arter. Indre

Oslofjord er det området i landet med høyest tetthet av truede arter innenfor nesten alle organismegrupper.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Behov for føre-var baseres på vurderinger av både kunnskapsgrunnlaget og samlet belastning. Et akseptabelt kunnskapsgrunnlag kan i en del tilfeller medføre at føre-var-prinsippet faller bort. Vesentlig samlet belastning på området eller for spesielle arter eller naturtyper kan medføre behov for føre-var-hensyn, selv om kunnskapsgrunnlaget er godt. I dette tilfellet vurderes risikoen for å gjøre feilaktige beslutninger som en følge av et for dårlig kunnskapsgrunnlag som lite.

4.3 Hensyn og avbøtende tiltak

Det er positivt at bygningene ikke trekkes lenger mot sør enn det de gjør. Da spares en buffer mot den verdifulle skogen i sør og man kan lettere unngå hogst av trær.

Følgende hensyn kan tas for å minimere og kompensere for tiltakets negative effekter på natur:

- Trærne som er beskrevet for punkt 1, 3, 4 og 5 i Figur 3 kan spares ved å unngå tiltak her. Det tenkes da også på indirekte effekter som utsiktshogst og solhogst mot vest etter at boligene er satt opp.
- Om område 1 i Figur 3 kan spares også i fremtiden vil de høyreiste granene fremstå som en vegg for de som flytter inn i boligene øst for denne. Denne gjenværende skogen vil derfor være veldig utsatt for hogst over tid. Flatehogst vil føre til et tett løvkraut etter hogst. Det vil være positivt om noe gran og all furu og osp kan spares.
- Død ved som er lagt igjen etter hogst for en del år siden kan med fordel legges inn i de delene av området som ikke bli bebygd.
- Vendeplassen for biler berører to gamle furutrær og en snuplass her kan gi en stor fylling nedover i skråningen. Det bør sees på om denne snuplassen kan legges mer langs etter eksisterende og ikke i fallende terreng mot vest.
- Forsøke å skåne berg og blokkmark i de østre delene mot eksisterende bebyggelse.
- Det vokser opp mye osp etter hogsten for 10 år siden. For å sikre rekruttering av nye ospetrær i området anbefales det å spare osp der dette er mulig.
- Ivareta bjørketrær i tilknytning til planlagt friområde.
- Unngå flatehogst av furu mot vest for å sikre fri sikt til sjøen for alle. Furu er et lysåpent treslag som slipper mye sol og utsyn gjennom. Gamle trær bør ikke hogges, mens det heller kan tynnes i ung krattskog for å skape en åpnere skog. Gran kan fjernes mens osp og bjørk bør prioriteres spart.

4.4 Håndtering av fremmede arter

Det er en viss usikkerhet knyttet til forekomst av fremmede arter i området som nå detaljreguleres. Ut over at rødhyll er registrert spredt. Det er viktig at håndtere masser med fremmede arter på en slik måte at man ikke utilsiktet sprer frø eller plantedeler av disse artene i anleggsfasen. Infiserte jordmasser kan måtte håndteres med stor forsiktighet for å unngå spredning og nyetablering i området eller spredning til nye områder. Spredning kan skje både ved graving i jordmasser, flytting av jordmasser og via jord som følger med biler, maskiner og øvrig anleggsutstyr. Ved graving er det viktig at massene håndteres lokalt eller deponeres i allerede infiserte områder slik at fremmede arter ikke spres til nye områder. I den grad det skal tilføres masser i området er deponering/gjenbruk lokalt under dekke av rene masser ofte beste løsning (Misfjord & Angell-Petersen, 2018).

For å bekjempe fremmede arter som allerede har etablert seg i området bør man følge faglige råd som er tilpasset hver art eller artsgruppe. Informasjon om bekjempelse av fremmede arter finnes i utredning fra NINA fra 2017 (Blaalid et al., 2017), Fylkesmannens handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Akershus (Fylkesmannen i Oslo og Akershus, 2010) og i faktablad fra Fagus.

For å unngå fremtidig spredning av fremmede arter er det viktig å være bevisst ved beplantning i området. Fremmede treslag, busker eller stauder med høy eller svært høy risikokategori bør unngås helt. Det beste ville være å unngå alle fremmede arter og kun bruke stedegne arter. Dette for å unngå at arealet i fremtiden blir en kilde til spredning av fremmede arter.

Figur 10. I dette kartet er bebyggelsesplanen projisert inn i kartet med kartlagte naturverdier.

5 Referanser

- Artsdatabanken. (2018). *Norsk rødliste for Naturtyper* 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter* 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken. (2023, august 11). *Fremmede arter i Norge—Med økologisk risiko* 2023. <https://www.artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. (2023). *Artskart—Internettportal for artssøk*. <https://artskart.artsdatabanken.no/>
- Blaalid, R., Often, A., Magnussen, K., Olsen, S.L., & Westergaard, K.B. (2017). *Fremmede skadelige karplanter – Bekjempelsesmetodikk og spredningshindrende tiltak*. – NINA Rapport 1432. 87 s.
- Direktoratet for Naturforvaltning. (2000). *Viltkartlegging*. – DN-håndbok 11.
- Direktoratet for Naturforvaltning. (2007). *Kartlegging av naturtyper—Verdisetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13. 2. Utgave 2006 (oppdatert 2007). Direktoratet for Naturforvaltning. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/54/handbok-13-080408_low.pdf
- Drageset, O.-M. (2020). *Naturmangfold og grønn infrastruktur i Ås kommune*. Norconsult-rapport 2020 (s. 43). Norconsult.
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus. (2010). *Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Akershus Rapport 2/2010* (s. 84).
- Halvorsen, R., Bryn, A., Erikstad, L., & Lindgaard, A. (2015). *Natur i Norge—NiN*. Versjon 2.
- Jakobsen, S., & Pedersen, B. (2020). *Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold*. NINA Rapport 1886. (s. 118). Norsk Institutt for naturforskning (NINA).
- Klima- og miljødepartementet. (2009). *Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)*. Klima og miljødepartementet. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>
- Miljødirektoratet. (2014). *Planlegging av grønnstruktur i byer og tettsteder Veileder M-100* (s. 104).
- Miljødirektoratet. (2015). *Veileder for kartlegging, verdisseting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann*. (s. 38).
- Miljødirektoratet. (2023a). *Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2*. Miljødirektoratet veileder (M-2209 2023; s. 374). <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2022/januar/kartleggingsinstruks-kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin/>
- Miljødirektoratet. (2023b). *Konsekvensutredninger for klima og miljø. Veileder M-1941*. <https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger>
- Miljødirektoratet. (2023c). *Naturbase*. <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>
- Misfjord, K., & Angell-Petersen, S. (2018). *Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter* (M-982). Sweco.

Vedlegg 1. Kategorier for rødlistearter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021) lister og vurderer norske arters risiko for utryddelse. For å vurdere en spesifikk arts risiko for utryddelse vurderes grovt sett artens sjeldenhet, tilbakegang og leveområdets størrelse og fragmentering. Målsettingen med den nasjonale rødlisten er å sikre at artene ikke forsvinner fra landet.

Artene på rødlisten er rangert i seks kategorier. Kategoriene viser hvor høy risiko artene i kategorien har for å dø ut, forutsatt at forholdene ikke endres.

Tabell 1. Kategorier for arter som er rødlistet.

RL-kategori	Rødlistekategori	Forklaring
RE	Regionalt utdødd (Regionally Extinct)	Arter som er utdødd som reproduserende i landet. Ifølge IUCN skal denne kategorien kun benyttes når det ikke er spor av tvil om at arten er utryddet i landet. I tillegg skal arten ha reproduisert i Norge de siste 200 årene.
CR	Kritisk truet (Critically Endangered)	Arter som har ekstremt høy risiko for å dø ut (50 % sannsynlighet for utdøing innen 3 generasjoner og minimum ti år)
EN	Sterkt truet (Endangered)	Arter som har svært høy risiko for å dø ut (20 % sannsynlighet for utdøing innen 5 generasjoner, minimum 20 år).
VU	Sårbar (Vulnerable)	Arter som har høy risiko for å dø ut (10 % sannsynlighet for utdøing innen 100 år).
NT	Nær truet (Near Threatened)	En art er nær truet når den ikke tilfredsstiller noen av kriteriene for CR, EN eller VU, men er nære ved å tilfredsstille noen av disse kriteriene nå, eller i nær framtid.
DD	Datamangel (Data Deficient)	En art settes til kategori datamangel når usikkerhet om artens korrekte kategori plassering er svært stor, og klart inkluderer hele spekteret av mulige kategorier fra og med CR til og med LC.

Tabell 2. Kategorier for arter som ikke er rødlistet.

Kategori	Kategori	Forklaring
NE	Ikke vurdert (Not Evaluated)	Arter som ikke har blitt vurdert. Dette kan for eksempel skyldes dårlig utredet taksonomi, dårlig kunnskapsgrunnlag eller mangel på tilgjengelig kompetanse.
NA	Ikke egnet (Not Applicable)	Arter som ikke skal vurderes på nasjonalt nivå. I hovedsak fremmede arter hvilket er arter som er kommet til Norge ved hjelp av mennesket eller menneskelig aktivitet etter år 1800.
LC	Livskraftig (Least Concern)	Dette er arter som ikke er direkte truet og har livskraftige bestander i Norge.

Vedlegg 2. Kategorier for fremmede arter

Fremmedartslista for Norge (Artsdatabanken, 2023) lister og risikovurderer arter som bevisst eller ubevisst er innført til Norge ved hjelp av mennesket, etter år 1800.

Dette betyr at alle arter som er tatt inn i Norge etter 1800 betegnes som fremmede arter. De fremmede artene blir vurdert etter invasjonspotensial og økologisk effekt og blir satt i en kategori som viser hvilken grad av trussel arten utgjør for norsk natur. Invasjonspotensial angir sannsynlighet for artens spredning og etablering i naturen, og sannsynlig hastighet for invasjonen. Økologisk effekt viser i hvilken grad den fremmede arten kan påvirke stedegne arter og naturtyper.

Tabell 3. Kategorier i Fremmedartslisten for Norge 2018.

FA-kategori	Kategori	Forklaring
SE	Svært høy risiko (Severe impact)	Fremmede arter med en svært høy risiko er faktiske eller potensielle økologiske skadegjørere og har potensial til å etablere seg over store områder.
HI	Høy risiko (High impact)	Fremmede arter med høy risiko har stor spredning med en viss økologisk effekt, eller stor økologisk effekt med en begrenset spredning
PH	Potensielt høy risiko (Potentially high impact)	Fremmede arter med potensielt høy risiko har enten store økologiske effekter, kombinert med et lite invasjonspotensial, eller et stort invasjonspotensial, men ingen kjente økologiske effekter.
LO	Lav risiko (Low impact)	Fremmede arter med lav risiko er ikke dokumentert å ha noen vesentlig negativ påvirkning på norsk natur.
NK	ingen kjent risiko (No known impact)	Fremmede arter uten kjent risiko har ingen kjent spredningspotensial og ingen kjente økologiske effekter

Biofokus

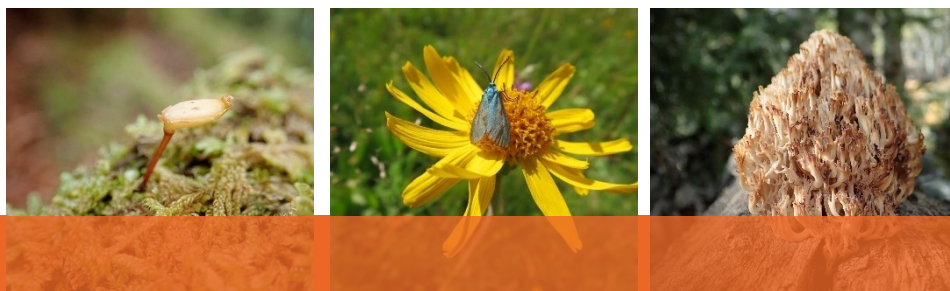
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2024–068
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-378-7

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no